

Haniyeh Alidoust
academy

علوم و فنون ۳ فصل ۱ و ۲

سال دوازدهم
انسانی

Haniyeh Alidoust
academy

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱ از دیدگاه تاریخ ادبیات همه موارد «کاملاً» درست هستند؛ به جز:

- ۱ نثر در عصر بیداری به سمت سادگی و بی‌پیرایگی سوق داده شد و روزنامه‌نگاری، ترجمه و ادبیات داستانی رواج پیدا کرد.
۲ از پیشگامان نثر ساده در عصر بیداری می‌توان به قائم مقام فراهانی، زین‌العابدین مراغه‌ای و عبدالرحیم طالبوف اشاره کرد.
۳ مهمترین روزنامه‌های قرن ۱۲ و ۱۳ که در بردارنده مطالب سیاسی، اجتماعی و گاه علمی بود روزنامه‌های «صوراسرافیل» و «نسیم شمال» است.
۴ مجله بهار به وسیله ملک‌الشعرای بهار و مجله «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت میرزا یوسف‌خان اعتصامی آشتیانی به عرصه ظهور رسیدند.

۲ نوع نثر دهخدا در «چرند و پرند» مورد توجه چه کسانی در نویسندگی قرار گرفت؟

- ۱ جلال آل احمد - صادق هدایت
۲ جلال آل احمد - سیمین دانشور
۳ محمدعلی جمال‌زاده - صادق هدایت
۴ محمدعلی جمال‌زاده - سیمین دانشور

۳ وزن بیت زیر کدام است؟

- ای ساقی از آن پیش که مستم کنی از می
من خود ز نظر در قد و بالای تو مستم
- ۱ مستفعلٌ مستفعلٌ مستفعلٌ فاعلٌ
۲ مفعولٌ مفاعیلٌ مفاعیلٌ فاعولن
۳ مستفعلٌ فاعلاتٌ مستفعلٌ فاعلٌ
۴ مفعولٌ مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فاعلٌ

۴ نام وزن عروضی کدام مصراع در مقابل آن غلط آمده است؟

- ۱ روی تو از دل ببرد منزلت و قدر ناز (مفعلتن فاعلن مفتعلن فاعلن)
۲ جان مرا هست کنی مست چو بر من گذری (مفتعلن مفاعیلن مفتعلن مفاعیلن)
۳ ز داغ حسن دگر لاله‌زار پیدا کرد (مفاعیلن فاعلاتن مفاعیلن فاعلن)
۴ ماندم به چمن شب شد و مهتاب برآمد (مفعولٌ مفاعیلٌ مفاعیلٌ فاعولن)

۵ کدام عبارات از نظر تاریخ ادبیات «درست» است؟

- الف) در عصر مشروطه بیشترین رویکرد نویسندگان به نوشتن داستان‌های سیاسی و اجتماعی بود.
ب) نثر روان و عامیانه قائم‌مقام فراهانی در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت تأثیر داشت.
ج) مجله «بهار» به وسیله یوسف اعتصامی و دو مجله «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت ملک‌الشعرای بهار منتشر می‌شد.
د) شاعرانی مانند ابوالقاسم لاهوتی و فرخی یزدی به انعکاس خواست‌ها و علایق توده مردم پرداختند.
- ۱ الف - ج
۲ ب - د
۳ ج - ب
۴ ج - د

۶ در کدام بیت هیچ اختیار شاعری به کار نرفته است؟

- ۱ جز از لب لعل جان نوشم
غیر سر زلف او نگیرم
۲ چو سحرگاه ز گلشن مه عیار بر آمد
چه بسی نعره مستان که ز گلزار بر آمد
۳ هله نومید نباشی که تو را یار براند
گرت امروز براند نه که فردات بخواند
۴ تو بسی سمن‌بران را به کنار درگرفتی
نفسی کنار بگشا بنگر کنار دیگر

۷ آرایه‌های روبه‌روی کدام ابیات، درست است؟

- الف) عمری است که چون جام جگر تشنه عشقم و ایام به من جرعه جامت نرسانید (مجاز، تشخیص)
ب) در بزم ز رخسار دو صد شمع بر افروز وز لعل شکربار می و نقل فرو ریز (لف و نشر، موازنه)
ج) عشق را در پرده ناموس دیدن مشکل است شمع را در جامه فانوس دیدن مشکل است (موازنه، جناس)
د) شکوه تاج سلطانی که بیم جان در او درج است کلاهی دلکش است اما به ترک سر نمی‌ارزد (جناس، کنایه)
- ۱ الف - ب
۲ ج - د
۳ ج - د
۴ الف - د

۸ آرایه‌های «لف و نشر، جناس، تشبیه، استعاره مصرحه، ایهام» به ترتیب، در کدام ابیات وجود دارد؟

- الف- خیاط وفا در ره آن سرو قباپوش
ب- در بوستان حریفان مانند لاله و گل
ج- از عفو و خشم تو دو نمونه است روز و شب
د- خادم غیر شدم با همه غیرت عشق
ه- چو چشم مست تو را عین فتنه می‌بینم
هر جامه که بر قامت ما دوخت، دریدیم
هر یک گرفته جامی بر یاد روی یاری
وز مهر و کین تو دو نمونه است شهد و سم
آه کز دوستی‌ات خدمت دشمن کردم
چگونه چشم تو در خواب و فتنه بیدار است

۱۴ ج - ب - ه - د - الف

۱۵ ج - ب - الف - ه - د

۱۶ ب - د - ج - الف - ه

۱۷ ب - د - الف - ه - ج

۹ در همه ابیات هر سه آرایه «لف و نشر، تشبیه و جناس» یافت می‌شود؛ به جز:

- ۱ گل از من رنگ و بلبل داشت آهنگ از نوای من
۲ آه سحر و اشک شبم شاهد حال است
۳ بحر و کان در نظرش چشم تر است و لب خشک
۴ شب گدازانم به محفل صبحدم نالان به گلشن
نماند از حسن و عشق آثار تا من از چمن رفتم
کز عشق رخ و زلف تو در آتش و آیم
حسن او را به چه سرمایه خریدار شوم
یعنی از عشقت گهی پروانه گاهی عندلیبم

۱۰ آرایه‌های مقابل همه ابیات «کاملاً» درست هستند؛ به جز:

- ۱ هلال عید اگر پیوسته بودی ماه من دیگر
۲ ز رنج و راحت گیتی مرنجان دل مشو خرم
۳ گلبن عمر مرا هجر تو از بیخ بکند
۴ صبح محشر که من از خواب گران برخیزم
به ابروی تو نسبت دادمی او را سر مویی (تشبیه - ایهام تناسب)
که آیین جهان گاهی چنان گاهی چنین باد (مجاز - لف و نشر)
تا نگویی که من از باد هوا افتادم (ایهام - جناس)
به جمال تو چو نرگس نگران برخیزم (تلمیح - جناس)

پاسخنامه تشریحی

۳

۱ گزینه ۴ مجله «بهار» که نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد، در سال‌های مشروطه به وسیله میرزا یوسف خان اعتصامی آشتیانی (پدر پروین اعتصامی) منتشر شد و پس از آن دو مجله «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت ملک‌الشعرای بهار به عرصه ظهور رسید.

۲ گزینه ۳ دهخدا در رواج نثر ساده و عامیانه که بعدها در داستان‌های محمدعلی جمال‌زاده و صادق هدایت به کار رفت، نقش مؤثری داشت.

۳ گزینه ۲ گزینه ۲: من / خد / ز: مفعول - ن / ظر / ذر / ق: مفاعیل - ذ / با / لا / ی: مفاعیل - ث / مس / تم: فعولن

۴ گزینه ۲ جان مرا هست کنی مست چو بر من گذری (مقتعلن مقتعلن مقتعلن)

۵ گزینه ۴ تشریح موارد نادرست:

الف) در عصر مشروطه، به دلیل روحیه باستان‌گرایی و کاوشگرانه نویسندگان و نیز دردسرهای نگارش رمان‌های سیاسی، بیشترین رویکرد نویسندگان به رمان‌های تاریخی بود.
ب) این جمله درباره نثر ساده و عامیانه دهخدا صدق می‌کند. سبک قائم‌مقام اگر چه سادگی را داشت، اما عامیانه نبود و گاهی مانند گلستان سعدی موزون و مسجع هم می‌شد.

۶ گزینه ۴ تشریح گزینه‌ها:

(۱) در رکن اول مصراع دوم هجای کوتاه به بلند تبدیل می‌شود.

(۲) حذف همزه در «برآمد»

(۳) حذف همزه میانی در کلمه «گرت امروز» که این‌گونه تلفظ می‌شود: «گَر تَمِ روز» به جای (گَر تِ امِ روز)

و در گزینه ۴ با وزن فَعْلَاتُ فاعلاتن هیچ تغییری در هجاها دیده نمی‌شود.

۷ گزینه ۴ در بیت «الف» جام در مصراع دوم مجاز از محتوای داخل آن است و تشخیص در تشنه بودن جام آمده. در بیت «د» هم ترک سر کنبه از خود را به کشتن دادن و در و سر جناس ناقص افزایشی.

بیت «ب» فاقد موازنه و لف و نشر است. بیت «ج» موازنه دارد اما فاقد جناس است.

۸ گزینه ۲ ب: لف‌ها: لاله و گل، نشرها: جام و روی / جناس: غیرت و غیر / تشبیه: تشبیه عفو به روز، خشم به شب، مهر به شهد و کین به سم / استعاره: سرو قباپوش استعاره از یار / ایهام: «عین» در دو معنای چشم و شبیه آمده است.

۹ گزینه ۴ بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱) لف و نشر مرتب: لف‌ها: گل و بلبل، نشرها: حسن و عشق / تشبیه: شاعر رنگ خود را به رنگ گل و نوای خود را به آهنگ بلبل تشبیه کرده است. / جناس: من و چمن

گزینه ۲) لف و نشر مرتب: لف‌ها: آه سحر و اشک شب، نشرها: آتش و آب / تشبیه: تشبیه آه سحر به آتش / جناس: آه و آب

گزینه ۳) لف و نشر مرتب: لف‌ها: بحر و کان، نشرها: چشم تر و لب خشک / تشبیه: تشبیه چشم به بحر و لب به کان / جناس: در و تر

گزینه ۴) لف و نشر مرتب: لف‌ها: گدازان و نالان، نشرها: پروانه و عنده‌لب / تشبیه: تشبیه شاعر به پروانه و بلبل / جناس ندارد.

۱۰ گزینه ۳ بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱) تشبیه: تشبیه هلال عید به ابروی یار، ایهام تناسب: پیوسته: ۱ - همیشگی ۲ - به هم متصل (تناسب با ابرو)

گزینه ۲) مجاز: دل مجاز از روح و روان، لف و نشر مرتب: لف‌ها: رنج و راحت، نشرها: مرنجان دل و مشو خرم

گزینه ۳) ایهام: هوا: ۱) گازی بی‌رنگ و بی‌بو ۲) هوس، جناس ندارد.

گزینه ۴) تلمیح اشاره به قیامت، جناس: گران و نگران (البته جناس قابل قبولی نیست).

پاسخنامه کلیدی

۱	۴	۳	۲	۵	۴	۷	۴	۹	۴
۲	۳	۴	۲	۶	۴	۸	۲	۱۰	۳

www.academyalidoust.ir

haniyeh_alidousti